

Nr 835

Av herrar **Nordstrandh** och **Annars**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 98, angående vissa frågor rörande fackskolor.*

(Lika lydande med motion nr 680 i Första kammaren)

I proposition nr 98 framlägges förslag om försöksvis upprättande av fackskolor. Vi vill i anledning härav erinra om vad chefen för ecklesiastikdepartementet framhöll i proposition nr 54 vid 1962 års riksdag.

Skolberedningen har föreslagit upprättande av en ny typ av skolor, enligt förslaget benämnda fackskolor, med fyra olika utbildningsvägar, en humanistisk, en teknisk, en merkantil och en social-ekonomisk. De föreslås bli frivilliga, tvååriga, examensfria kommunala skolor byggande i stort sett på motsvarande linjer i nionde årskursen i grundskolan men dock inte nödvändigtvis tidsmässigt eller organisatoriskt direkt anslutna till dessa. Det framgår av beredningens framställning i olika sammanhang, att förslaget om fackskolor bör ses som ett komplement till grundskolereformen och att dennas innebörd och syften i ett större perspektiv kan till fullo förstås först mot bakgrunden av fackskoleförslaget.

Riksdagens beslut innebar bl. a., att fackskolor försöksvis skall få upprättas tidigast fr. o. m. höstterminen 1963 samt att organisationen skall få genomföras mer allmänt med början omkring år 1965.

Att försöksverksamheten med denna skolform sättes i gång hälsas med tillfredsställelse, men vi vill starkt betona att det är ytterst angeläget att försöksverksamheten blir så utformad att den blir vägledande för den framtida utformningen av denna skolform. Vid urvalet av försöksorter bör man därför inte bara inrikta sig på att utröna attraktionskraften mellan olika skolformer och studiebanor, utan försöksverksamheten bör framför allt inriktas på den nya skolformens pedagogiska och innehållsmässiga utformning samt på problemen i samband med avlösningen av äldre skolformer.

Särskilt önskvärt är att man erhåller en klar bild av hur det fria valet mellan gymnasiet och fackskolan utfaller. För att möjliggöra detta anser vi att flera försöksorter är erforderliga än vad departementschefen föreslagit.

Vi vill framför allt betona behovet av försöksorter med ett betydligt större elevunderlag än vad som föreslås i propositionen. Vi förslår därför att fackskolor inrättas också i ett par av våra största städer. Som stöd

för detta vårt yrkande vill vi hänvisa till vad 1957 års skolberedning anförde i sitt betänkande (SOU 1961: 30 sid. 484).

Vid uppbyggandet av fackskoleorganisationen bör kommuner med flickskola och/eller praktisk realskola kunna komma i förhandsställning dels därför att inrättandet av fackskolor i dessa kan ske med mindre omställningsproblem och mindre anspråk på investeringsmedel än fallet blir i andra kommuner, dels därför att det kan bidra till att fackskoleorganisationen snabbt finner en ändamålsenlig inre utformning.

Departementschefen har föreslagit att de av skolberedningen föreslagna humanistiska och social-ekonomiska fackskolorna under försöksverksamheten läsåret 1963/64 organiseras som *en* fackskola. Den av fackskoleutredningen föreslagna benämningen på denna, allmänna fackskolan, accepteras av departementschefen som ett arbetsnamn tills vidare. Då det inte kan uteslutas att själva namnet på en fackskola kan få en viss betydelse vid val av skolform kan vi inte ens som ett arbetsnamn godkänna beteckningen allmän fackskola. En mera adekvat benämning anser vi vara social-humanistisk fackskola.

Vi kan livligt tillstyrka denna organisatoriska förändring men vill framhålla vikten av att man vid planeringen av denna fackskola ser till att utbildningen för vårdeyrken tillgodoses. Över huvud taget bör man för samtliga fackskolor kräva att de utöver den allmänbildning de skall ge också leder fram till en yrkesinriktning.

Som tidigare påpekats skall organisationen av fackskolorna genomföras mer allmänt med början omkring år 1965. Vi kan inte finna att man under en så kort försöksperiod som två år kan hinna pröva vilka undervisningsplaner som är mest lämpliga. Vi finner det därför nödvändigt att man även beträffande fackskolan tillämpar principen om den fortlöpande skolreformen.

Aberopande det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala *dels* att försöksverksamhet med fackskolor inrättas även i ett par av våra största städer, *dels* att benämningen allmän fackskola utbytes mot benämningen social-humanistisk fackskola.

Stockholm den 2 april 1963

Ove Nordstrandh

Erik Anners